

5. Мозгалова, Н.Х. Проблема музичного мислення в теорії та практиці професійної діяльності [Проблема музичного мислення в теорії та практиці професійної освіти]. Творча особистість учителя: проблеми теорії та практики, 6, 2001. С. 45-52.

Тригуб О.Л.,
викладач кафедри дизайну
ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ ДО САМООСВІТИ В МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Міжнародна співпраця у галузі *fashion*-дизайн-освіти, яка у закордонних мистецьких закладах вищої освіти демонструє риси мультидисциплінарності та полідисциплінарності і робить акцент на формування когнітивних навичок й критичного мислення, які є ключовими складовими самоосвіти, стимулювали наш науковий інтерес до вивчення та ознайомлення з зарубіжним досвідом застосування міждисциплінарного підходу до формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти в мистецьких закладах вищої освіти з метою подальшого впровадження у професійну підготовку зазначених фахівців в Україні.

Різні аспекти проблеми використання міждисциплінарного підходу у фаховій підготовці дизайнерів, й зокрема дизайнерів одягу, серед яких: розвиток креативності, використання студійних технік, крос-функціональних команд – досліджуються у працях таких науковців, як: Бернард Джоунс (Bernard Jones), Діана Ротен (Diana Rhoten), Стивен Фаерм (Steven Faerm), Нора МакДональд (Nora MacDonald), Любава Фартушенко (Lyubava Fartushenko), Террі Сурако (Terri Suraco) та інших. Разом з цим, теорія та практика застосування міждисциплінарного підходу до формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти в закордонних мистецьких закладах вищої освіти залишається не вивченою.

Розгляньмо актуальний зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу у контексті забезпечення формування їх готовності до самоосвіти на засадах міждисциплінарного підходу.

Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі *fashion*-дизайну у американських мистецьких закладах вищої освіти здійснюється на таких засадах, як: а) залученість студентів у міждисциплінарні команди (*cross-functional teams*) для реалізації як окремих, так і комплексних дизайнерських проектів (міждисциплінарна команда має складатися як зі «споживачів», так і з «виробників» та «дизайнерів»); б) взаємопов'язаність дизайн-рішення із соціологічними, психологічними аспектами життя та екологією оточення; в) застосування дизайнерського підходу заснованого на знаходженні аналогії за допомогою біологічного прототипу, біології та біоніки, що мають зв'язок з такими галузями, як етологія, антропологія та морфологія [7].

Вищезазначені принципи добре втілені у програмах підготовки дизайнерів одягу у Школі дизайну Парсонса (Parsons School of Design) [11] та Технологічному інституті моди (Fashion Institute of Technology) [3], які позиціонують себе як глобальні центри мистецтва, дизайну та бізнесу і є профільними для нашого дослідження закладами освіти, спрямовані на перенесення технічних навичок з реального життя у галузі до навчальної аудиторії.

Вартий уваги експериментальний досвід викладачів Університету Західної Вірджинії, США, щодо використання міждисциплінарного підходу у цілях професійної підготовки і формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти також. Вони підготували і провели міжколеджний показ моди. До планування, підготовки і проведення цього міждисциплінарного міжінституційного заходу були залучені студенти, які вивчали такі курси, як: дизайн одягу, мерчандайзинг у сфері моди, передпроектне конструювання, теорія комунікації, графічний дизайн, журналістика, театр і акторська майстерність, освіта. Студенти виконували ролі модельєрів одягу,

event-організаторів, фотографів, репортерів, асистентів дизайнерів, моделей тощо. Результати експерименту були представлені на Щорічній Міжнародній конференції Асоціації текстилю та одягу у 2016 році [13]. Цілі цього міжколеджного показу моди, що проводився у Середньоатлантичному університеті, полягали в тому, щоб: а) створити платформу для талановитих початківців, щоб показати їхні професійні таланти; б) надати студентам можливість отримати цілісний академічний досвід; в) підтримати науково-дослідницьку роботу студентів. Така міждисциплінарна подія з залученням студентів різних напрямів підготовки, як стверджують автори експерименту, стимулює навчально-пізнавальну активність студентів і забезпечує мотиви для застосування набутого досвіду у реальному професійному житті. Окрім зазначеного, участь у цій події сприяла творчому мисленню та міждисциплінарному спілкуванню студентів з різних спеціальностей/напрямів підготовки, оскільки вони повинні були і планувати, і організовувати, і проводити показ мод разом.

Отже, така система підготовки спрямована на формування універсальних проектувальних якостей у майбутніх фахівців, серед яких навички самоосвіти займають чинне місце і майбутнього фахівця цілеспрямовано готують до вирішення багатoproфільних професійних проблем завдяки подоланню штучних меж між різними профільними галузями.

Вивчаючи досвід мистецьких закладів вищої освіти Канади, ми з'ясували, що більшість закладів освіти продовжують використовувати студійний підхід як стандартизовану парадигму навчальних програм. Зазначений підхід інтерпретується як «рефлексивний проектувальний практикум», де студенти опановують концепції методом спроб і помилок та через безпосереднє спілкування зі своїми вчителями-наставниками [12]. Під час роботи у студії студентам може також пропонуватися виконати роль короткотермінового експерта в галузях, що не входять до їхньої компетенції і включають широкий спектр дисциплін, як-от: інженерія, програмування, образотворче мистецтво, психологія, маркетинг та багато інших, а потім запропонувати рішення для змодельованої навчальної дизайнерської проблеми, застосувавши власні творчі та технічні навички. За такої системи, оскільки студенти-дизайнери не володіють глибокими знаннями з інших дисциплін, багато проблемних питань залишаються непоміченими та невирішеними, що нівелює роль студії як місця для інновацій, несподіваних позитивних результатів та можливості мислити за межами навчальної дисципліни, яка ними вивчається. Деякі викладачі дизайну намагаються впровадити міждисциплінарний підхід у їх студійні заняття, але їм усе ще бракує підготовки у певних галузях, таких, як поведінкова психологія, технології, науковий метод, експериментальний дизайн та бізнес [6].

Цікавим для нашого дослідження виявився досвід застосування міждисциплінарного підходу до формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти Амстердамського інституту моди [9], який пропонує нову програму підготовки майбутніх дизайнерів одягу, яка відображає нове бачення освіти у галузі моди та дизайну одягу. Програма базується на використанні концепції навчання на основі реальності, що означає, що студентські проекти вирішують справжні проблеми галузі та потреби ринку. Ключовими основами навчальної програми проголошується інновації та технології, у якій навчання відбувається за допомогою програми «Гіперкрафт» («Hypercraft»). У цьому курсі студенти з усіх напрямів підготовки вивчають 3D візуальне прототипування та віртуальну реальність. Така система професійної підготовки дизайнерів одягу є міждисциплінарною (полідисциплінарною), оскільки спрямована на налагодження взаємодії між відділами, викладачами та університетами, мотивує студентів до самоосвіти і дає поштовх подальшим інноваціям. Заклад освіти також пишається новою дворічною магістерською програмою «Fashion Enterprise Creation», яка є першою магістерською програмою з багатооборотного підприємництва у галузі дизайну одягу (*англ.* – *circular fashion entrepreneurship*). На мікрорівні мова йде про те, щоб навчити майбутніх дизайнерів одягу починати та вести свій власний бізнес. На макрорівні – про попереднє вивчення попиту та запитів споживачів з метою розробки нових та інноваційних бізнес-моделей для малих та середніх підприємств у галузі моди та дизайну одягу [9].

Реалістичність навчальних fashion-design проектів, практична спрямованість професійної підготовки є обов'язковими умовами дизайн-освіти у сучасній Великобританії. У таких навчальних царинах, як: Центральний коледж мистецтва та дизайну імені Святого Мартіна (Central Saint Martins)

[2], Кінгстонський університет (Kingston University) [4] значної уваги у програмах професійної підготовки майбутніх дизайнерів приділяється розвитку у них когнітивних умінь, критичного мислення, рефлексивних умінь, умінь цілепокладання, планування власної діяльності та проектного мислення, прийняття рішення, тобто ключових складових самоосвітньої діяльності, що досягається завдяки роботі студентів над певними розділами їх портфоліо, участі у групах професійної підтримки, написанню творчих звітів, тощо.

Отримання актуальних знань і дійсно корисних практичних навичок, підготовка власних проектів, можливість співпраці з кращими дизайнерами одягу зі всього світу, проходження стажування в одній із відомих компаній, а також участь у важливих заходах fashion-індустрії – це пропозиція закладів освіти у сфері дизайну і моди в Італії, розташованих у Римі, Мілані та Урбіно (Polimoda [8], Milano Fashion Institute [5]). Головними очікуваними результатами фахової підготовки з дизайну одягу визначені: творча особистість, яка здатна використовувати сучасні технології, збирати і аналізувати інформацію, релевантно застосовувати знання і вміння з різних сфер з метою вирішення дизайн-проблеми. Навчальний процес повністю спрямований на забезпечення формування готовності випускників до самоосвіти на засадах міждисциплінарного підходу. Під час навчання студенти виконують полідисциплінарні проекти для таких компаній міжнародного рівня, як: LVMH, Moschino, Pandora, Burberry, Kenzo, Gucci, Disney, Rolling Stone Magazine, IKEA, Mercedes-Benz, Maserati, Teatro alla Scala, Condé Nast, Opéra National de Paris, La Biennale di Venezia та інших. Система навчання навчає студента критично оцінювати свою роботу, самонавчатися і саморозвиватися.

Вивчаючи досвід професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу мистецьких закладів вищої освіти в країнах Азії, ми звернулися до практики університету Bunka Gakuen, Японія. Університет пропонує магістерську програму під назвою «Зосередженість глобальної моди» (The Global Fashion Concentration), яка базується на використанні найсучасніших інструментів та дослідницьких засобів, доступних в університеті. Програма складається із значної кількості трансдисциплінарних предметів, пов'язаних з одягом та модою і очолюється визнаними експертами у галузі [1].

Серед лідерів освіти у галузі моди та дизайну одягу виявився Коледж Shenkar, Ізраїль (Shenkar College of Engineering, Design and Art), який пропонує студентам міждисциплінарні курси з дизайну одягу у поєднанні з бізнесом у сфері моди [10].

Проведений аналіз зарубіжного досвіду застосування міждисциплінарного підходу до формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти в мистецьких закладах вищої освіти дозволив нам з'ясувати, що: розвиток критичного мислення студентів, когнітивних здатностей, активізація дивергентного мислення, мотивація до самовдосконалення, «робота з інтуїцією» є домінуючими; чітко простежується світовий тренд «бізнесфікації» («businessfication») fashion-освіти. Переважаюча кількість програм фахової підготовки майбутніх дизайнерів одягу є міждисциплінарними і ця міждисциплінарність виходить за рамки певної програми, кафедри, інституту, країни (зокрема, у США, Канаді, Європі, Ізраїлі та Японії), й вони є спрямованими на залучення студентів до виконання реальних проектів, і частина програм спонукає та навчає студентів веденню власного бізнесу. Закордонна система підготовки дизайнера одягу є зорієнтованою на формування нового типу фахівця, готового до самоосвіти та саморозвитку, а не лише виконання посадових функцій.

Список використаних джерел:

1. Bunka Gakuen. The Global Fashion Concentration (GFC) Master course : website. URL: <https://bunkaglobalfashion.com/about/> (дата звернення: 10.03.2020).
2. Central Saint Martins. Fashion Programme : website. URL: <https://www.arts.ac.uk/colleges/central-saint-martins/about-csm/our-programmes/fashion-programme> (дата звернення: 10.03.2020).

3. Fashion Institute of Technology : website. URL: <http://www.fitnyc.edu/> (дата звернення: 10.03.2020).
4. Kingston University London. Fashion BA (Hons) : website. URL: <https://www.kingston.ac.uk/undergraduate/courses/fashion/> (дата звернення: 10.03.2020).
5. Milano Fashion Institute. Become Manager with a Master in Fashion Direction or with a Master in Lifestyle Management : website. URL: <https://www.milanofashioninstitute.com/interview> (дата звернення: 10.03.2020).
6. Norman D. Why Design Education Must Change. Core 77: Design Magazine and Resource, 2010. URL: <https://www.core77.com/posts/17993/Why-Design-Education-Must-Change> (дата звернення: 10.03.2020).
7. Papanek V. Design for the Real World: Human Ecology and Social Change. 2nd Revised ed. Edition. Chicago : Academy Chicago Publishers, 2005. 416 p.
8. Polimoda : website. URL: <https://www.polimoda.com/> (дата звернення: 10.03.2020).
9. Redesigning Fashion Education for the Next Generation at AMFI: Amsterdam Fashion Institute is incorporating sustainability and digital innovation into its interdisciplinary approach, to better reflect the industry's future needs. BoF, 2019. URL: <https://www.businessoffashion.com/articles/education/redesigning-fashion-education-for-the-next-generation-at-amfi> (дата звернення: 10.03.2020).
10. Shenkar College of Engineering, Design and Art. Fashion Design program : website. URL: <https://www.shenkar.ac.il/en/pages/design-fashion-curriculum> (дата звернення: 10.03.2020).
11. The New School Parsons : website. URL: <https://www.newschool.edu/parsons/> (дата звернення: 10.03.2020).
12. Wang T. A New Paradigm for Design Studio Education. JADE 29.2 (2010). P. 173-183. URL: <https://myweb.ntut.edu.tw/~tjwang/ijade-29-2.pdf> (дата звернення: 10.03.2020).
13. Yang J., Jones B. C., MacDonald N. M. Student Learning Outcomes of an Interdisciplinary Fashion Event. International Textile and Apparel Association (ITAA) Annual Conference Proceedings. 1, 2016. URL: https://lib.dr.iastate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1900&context=itaa_proceedings (дата звернення: 10.03.2020).

Трокай А.А.,

завідуюча відділом документів і наукових розвідок з питань краєзнавства Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки, м. Миколаїв

ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОУНБ У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ РЕГІОНУ

На Миколаївщині у процесі тривалого історичного розвитку сформувалося різноманітне за етнічним складом населення. Кожна з етнічних меншин намагається зберегти свою культуру, традиції, обряди, мову. Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека тісно співпрацює з національними товариствами та є надійним партнером у популяризації полікультурної спадщини регіону.

Джерельною базою для інформаційної діяльності бібліотеки є бібліотечний фонд, в якому представлено близько 7 тис. прим. мовами національних меншин, не враховуючи російської. Це художня, навчальна література, довідкові видання. У відділі науково-дослідної роботи з рідкісними і цінними виданнями зберігаються прижиттєві видання Ф. Шиллера, Й. Гете, Е. Гофмана, Г. Сенкевича, А. Міцкевича та ін. З метою оперативного й якісного задоволення культурно-інформаційних потреб користувачів бібліотечні фахівці займаються вивченням їхніх інформаційних запитів та поповненням бібліотечного фонду актуальною літературою.

Співпраця Миколаївської ОУНБ з національно-культурними товариствами області полягає в організації інформаційних та культурних заходів, реалізації спільних ініціатив та проєктів.